

Průzkum předprostoru

Narodil jsem se v 70. letech 20. století. Blbá doba. Samozřejmě jsem nevěděl, že je tady ruská armáda, že jsme okupovaný, nevěděl jsem, co je nějaká normalizace a tak. Nebo jsem to možná věděl a bylo mi to jedno. Zajímaly mě akorát hračky a možná i jídlo a pití. Ale co už teď můžu vědět, nepamatuju si to. Moje první vzpomínka, možná opravdu nejstarší, je to, jak mi do kočárku, ve kterém jsem ležel na zahradě, skočil černej kocour, kterej byl velkej asi jako já. Byl to šok a tu jeho velikou hlavu se žlutýma očima, jak se nade mnou sklání, si pamatuju dodneška. Ale kočky mám rád...

Jinak bylo fajn bejt malý dítě. Neměli jsme peníze, naši mi to říkali – ale já se nikdy neměl špatně. Měli půjčku na nábytek a makali v práci, oba dva ve výzkumáku, takže žádný rito. Máma byla se mnou jen asi půl roku na mateřský a pak mě hlídali babička a děda. Už v 9 měsících jsem uměl chodit a byl jsem hrozně zvědavěj. Když mi byl rok a měl jsem narozeniny, byli jsme u druhý babičky na chatě u Berounky a já se pořád motal kolem kamen, až jsem si na ně sáhnul a začal jsem řvát jako na lesy, který tam ostatně byly a jsou všude kolem. Tohle si ale nepamatuju, vím to od našich a taky z filmu z 8 mm kamery, kterou táta natáčel. Běhal jsem tam se zavázaným prstem.

Do školky jsem začal chodit ve 3 letech. Bylo to tam dost divný – učitelky často křičely a někdy lítaly i pohlavky. Ale možná jsme to potřebovali, nevím. Nechtěl jsem tam chodit, hlavně proto, že se po obědě muselo spát a mně se nikdy nechtělo. Nemohl jsem za to. Chtěl jsem si hrát a ne ležet na blbým lehátku a spát. Byl jsem takovej upřímněj, když se mi nechtělo, nedokázal jsem předstírat, že spím. Děti vůbec nic nepředstírají, neumějí to – to se naučí od dospělých až časem a pak se z nich stanou stejný prolhanci... Celou dobu jsem měl značku kladiva, chodil jsem v punčocháčích a trenkách. Nevím, kdo vůbec vymyslel tenhle přiblblěj úbor. Asi ve 4 letech jsem začal nosit brejle. Byla to pro mě dost rána, naši mi kladli na srdce, že se nesmějí rozbít. Protože jsem byl jedinej se zasklenezma očima, všichni se mi smáli a nechtěli si se mnou hrát. Co už může pro malýho prcka bejt horšího? A tak jsem se s těma posměváčkama začal prát, i když jsem dost často prohrál.

Jen jediná učitelka to chápala. Byla mladá a já ji měl hrozně rád, protože když jsme byli ve Hvězdě, v parku, povídala si se mnou a mně bylo srdečně jedno, že mě ostatní nechtějí do svejch her. Nechtěli mě skoro nikdy, asi kvůli těm brejlím. Nebo nevím. Pomalu jsem si začal myslet, že je normální, že mě nikdo nemá rád. Jen rodiče, prarodiče a ta učitelka. Jenže ta pak zmizela – naši si doma říkali, abych to neslyšel, že prý emigrovala... To bylo prvně, co jsem slyšel tohle slovo, ale tehdy jsem vůbec nevěděl, co znamená. Řekli mi, že to znamená někam na dlouho odjet a už se třeba nevrátit. Hodně lidí takhle mizelo... Vrátili se jen někteří.

Do parku jsem chodil nerad, lepší to bylo na zahradě, tam jsem jezdil ve šlapacím autě a pak, pozdějc, taky na kole. Jednou jsem spadl z kolotoče a rozbil jsem si o něj hlavu. Byl jsem asi první punk v Čechách, protože jsem byl blondák a půlku hlavy jsem měl zelenou od takový tý desinfekce. Bylo to dobrý a byl jsem na to hrdej, hlavně na to, že jsem u doktora neječel jako ostatní děti. Ani jsem nemukl. Byl jsem zvyklej z takových drátků, který se strkaly nosem až do dutin – to bolelo děsně, takže nějaká rozbitá hlava mě nemohla rozházet. Nemám ale ze školky moc vzpomínek, spíš takový ostrůvky. Některý dny v ní byly k nepřežití dlouhý. Hlavně to blbý povinný spaní. Ale na něj jsem objevil recept – při obědě jsem zlobil a soudružka učitelka mi vždycky řekla: „Za trest budeš spát v kumbále!“ a bylo vyhráno. Kumbál, to byla malá místnost, kam se ukládaly věci na spaní, lehátka a tak. Byl tam klid, protože když si všichni vzali svý lehátka a deky, učitelka mě tam zavřela a já nemusel spát. Stál jsem v punčocháčích na topení a díval se skrz okno a brejle ven, kde se pořád něco dělo. Viděl jsem odtamtud všechna roční období... Pak už mě tam učitelky posílaly rovnou, aby ode mě měly pokoj. A byly docela v klidu, i když tam bylo otevírací okno bez mříže – a mohl jsem vypadnout. Tehdy se na tu bezpečnost a tak moc nehrálo... Nevypadl jsem.

Když jsem byl ve školce, narodil se brácha. Pamatuju si, jak přivezli toho malýho panáčka, kterej byl celej oranžovej, protože měl kojeneckou žloutenku. Máma mu stříhala nehty a stříhla ho, takže mu tekla krev a brácha řval jak tur. Nechtěl jsem ho. Dřív jsem byl doma sám, ale teď všichni poskakovali kolem toho řvouna a já žárlil, protože najednou už jsem nebyl jedináček. Pak jsem si nějak zvyknul. Všichni si na všechno dřív nebo pozdějc zvykneme.

Občas k nám na konečnou přijela modrá tramvaj se žlutýma sedačkama a jeli jsme na dlouhou vyhlídkovou jízdu. Ta tramvaj byla jak z pohádky, protože všechny ostatní tramvaje byly červený a měly troje dveře, tahle bleděmodrá měla jen dvoje, sedadla vedle sebe, nejen za sebou, a místo čísla sluníčko. Jeli jsme strašně daleko, třeba až do Braníka – kolem Vltavy, kolem bazénu v Podolí. A já byl rád, že jedu, že není zas nějaká pitomá hra, do který mě nechtějí. Někdy jsem seděl i u okna, protože učitelky dbaly na to, aby to bylo spravedlivý, takže v půli cesty jsme se museli vyměnit. Nedávno jsem tu modrou tramvaj viděl v muzeu MHD a pořád je pěkná. Měl jsem dost divnej pocit, vzpomněl jsem si i na to, na který sedačce jsem seděl. Ale ten malej kluk, ten malej já, už tam nebyl...

Ještě si pamatuju, jak jsme jeli do školky v přírodě. Nechtěl jsem tam, bál jsem se, že se mi bude stejskat. Taky že jo. A jeden kluk mi rozbil auto, který mi babička s dědou dovezli z Východního Německa a který mi všichni záviděli, protože se tady nikde nedalo koupit a nikdo ho neměl. Asi to neudělal schválně, ale pro mě to byl další důkaz toho, že svět mě nemá rád. V každým případě jsem ho zmlátil. Ne svět, toho kluka samozřejmě. A byl průser, jak už to tak chodilo. Na důvod se nikdo neptal, to bylo taky docela obvyklý. Špatnej je ten, kdo začne. A to jsem byl já. A hotovo. Byl jsem navíc silnější, takže si do tý situace učitelky promítly nějaký to jejich uhozený pravidlo o tom, že

vždycky útočí ten silnější; a víc už nezjišťovaly. Nesměl jsem se dívat na barevného večerníčka. Ale na to já kašlal, i když ostatní vzorní děti si asi neuměly představit horší trest.

Na tý školce v přírodě se mi hrozně stýskalo po domově. Byl jsem tam na to tak nějak sám a ještě nikdy jsem nebyl tak dlouho z domova pryč. Nikdo si se mnou moc nehrál, protože jsem zmlátil Adama Varhulíka za to auto a protože jsem měl zakázaného večerníčka. Byl jsem vyvrhel. Pořád jsem si hrál na autobus – na louce, kam jsme chodili, byly složený nějaký prkna, a tak jsem si sedl a jel. Uměl jsem hrozně dobře vrčet, i když jsem vrčel asi trochu smutně. Byl jsem osamělej prázdněj autobus. A v noci jsem bulil a chtěl domů. Dal jsem si vždycky deku přes hlavu, aby mě nikdo neslyšel. Že se mi někdo smál kvůli brejlím, to se dalo vcelku přežít, ale kdyby se mi někdo smál, že brečím, to bych asi nepřežil. To je pro kluka ostuda. A se všema jsem se prát nemohl. Taky jsem tam ztratil kšiltovku – ale schválně, protože se mi hrozně nelíbila. Neměl jsem nikdy rád vůbec žádný čepice. A nemám je rád pořád.

Protože naši chtěli, aby ze mě něco bylo, a taky proto, že věděli, že mě to ve školce nebaví, naučili mě ještě před začátkem školy číst a trošku psát, ale to psaní mi moc nešlo. Teda nešlo mi tak, jako bylo v těch písankách. Jinak jsem ale uměl přečíst celej slabikář... Znal jsem ty slavný věty jako „Máma mele maso. Ola solí. Ema má mísu. Ó, my se máme!“ a tak. Vždycky jsem chtěl vidět rodinu, která spolu takhle debilně mluví. To knížka o kocourovi Mikešovi byla jiný kafe. A já ji přečetl úplně celou sám... Chtěl jsem bejt jako Mikeš. Všechno mu šlo, vždycky si věděl rady. To já si nevěděl rady skoro nikdy. Jako Náciček, kterej neuměl ani přinést z krámu cikorku a spadl s ní do louže... Byl jsem takovej Náciček. A ještě navíc s brejlema... Ach jo.

Někdy jsem byl nemocnej. Nic vážnýho, třeba chřipka nebo angína. Nenáviděl jsem, když mě v noci máma budila a dávala mi rozdrcenej penicilin na lžičce. Zapil jsem to a spal dál. Nebo taky ne, když jsem měl horečku. To jsem dostával studený zábaly, což není zrovna příjemná věc. Ale nikdy jsem kvůli nemoci nebrečel, na tom jsem si zakládal. Jednou jsem onemocněl v Kladně u babičky s dědou a v noci jsme jeli na pohotovost. Ležel jsem pod dekou na zadním sedadle trabanta a díval se zadním oknem na ubíhající lampy. Na pohotovosti byl doktor Skála (nechápu, jak si můžu takový věci pamatovat, ale fakt je to pravda), předepsal mi nějaký léky a jeli jsme zas domů a ráno do Prahy, protože stonat se má doma. Děda mi dal model letadla, na kterým bylo napsáno Interflug. To byla východoněmecká letecká společnost, kdybyste náhodou nevěděli. Nemocným se mají dávat dárky. Na nemoc mám ještě jednu vzpomínku. Byl jsem s tátou sám v Jizerkách, už se brzo měl narodit brácha, a tak máma nejela. Byl únor. Dostal jsem horečku a neměli jsme auto a autobus jel až z Jablonce, kam se muselo dojet z Janova jiným busem. A na tu stanici jsme se dopravili na sáňkách: táta, já a batoh. Sáňky nechal v obchodě a pak je jiný lidi vyzvedli a vrátili na chatu. To bylo pěkný, jet 3 kilometry dolů na saních... Jinak jsem byl ale vcelku zdravý dítě.

V první třídě bylo hodně dětí ze školky, a tak se zase všichni bavili na úkor mejch brejlí. Vypadalo to, že kdo má brejle, je naprostej imbecil. Nechápal jsem to, naši měli brejle oba a nikdo se jim nesmál a každěj s nima mluvil... Bylo to na mě moc složitý. Škola mě nebavila, pořád jsme museli sedět, někdy taky s rukama za zády jak někde v kriminále. Jo, zlobil jsem. A neuměl jsem psát takový ty přitroublý kličky a obloučky v písance, a tak jsem jako poslední ze třídy psal pořád tužkou. Jinak bylo všechno učení lehký, i počítání, vlastivěda... Jen to psaní! Vždycky jsem psal úkol, seděl jsem nad tím úplně nešťastnej, někdy zase vzteklej, a dokud jsem to nenapsal, nesměl jsem ven. Měl jsem 2 sady písanek – doma na trénink a školní. Nešlo mi to skloněný písmo, jinak jsem psal normálně. Takže jsem všechno psal vždycky dvakrát, abych se to naučil. A stejně mě pořád všem dávali za odstrašující příklad: pral jsem se, nedával pozor, měl poznámky a ještě ke všemu – katastrofa! – neuměl jsem psát... „Děti, z Michala si neberte příklad...! Radši s ním ani nekamarád'te!“ Paráda, co? Někdy jsem v noci ani nespál. Vzteky nebo protože jsem byl smutnej. A ty děsný soudružky učitelky mi pořád říkaly příjmením; od tý doby tohle oslovování nenávidím. Nikdy jsem tak nikomu neřekl. Snad nikdy jsem se do školy netěšil, to až pozděj, tak od pětky. Ale to taky jenom někdy.

Měli jsme na matiku takový pracovní sešity. Teda měli jsme je mít, jenže jich bylo málo a nedostalo se na všechny. Byl rok 1981 a spousta daleko normálnějších a potřebnějších věcí nebyla, třeba obyčejnej hajzlpapír měli jenom někdy. A tak mi táta celou tu učebnici nakreslil podle nějaký, kterou půjčila učitelka. Kopírky neexistovaly, aspoň u nás ne. Normálně vzal pastelky a 2 víkendy seděl, kreslil množiny a do nich jabka a hrušky a všechno možný. Muselo ho to děsně štvať. Měl jsem ručně malovanou učebnici a táta fakt kreslil pěkně. Ale stejně jsem nebyl ve škole rád, ani v družině ne. Pořád mě tam někdo něčím deptal. „No jo, Michal – zase černý puntík... Co z tebe bude?!“

Jednou na jaře, ještě v první třídě, jsme se se spolužákem Lubošem Víchou schovali při pracovním vyučování za hromadu tvárníc, že prostě ty kameny v trávě sbírat nebudeme. Učitelka na nás přišla a napsala nám do notýsků, kterým se říkalo *kontrolka*, pětku z pracovního vyučování. To by šlo, doma si něco vymyslím, říkal jsem si. Ale pak se o tom dozvěděla naše třídní učitelka Horáčková, která byla pořád nemocná, ale zrovna tehdy byla jako na potvoru zdravá. Napsala mi poznámku přes celou stránku, takovým velikým červeným písmem. Bylo tam, že se zbaběle skrýváme před prací, že narušujeme celou třídu a tak, prostě učitelský kecy. Luboš měl poznámku kratší, protože se pořád nepral. Protože nebyl lump jako já. Báł jsem se domů. Poznámku jsem cestou domů vytrhl, ale zapomněl jsem vyndat tu stránku naproti, takže to máma hned poznala a začal výslech. Nakonec jsem se přiznal a táta pak šel do školy. Horáčková ze mě udělala normálního zločince a div ne že záškodníka. Řekla taky tátovi památnou větu: „Uvidíte, ten jednou někoho zabije!“ Musel jsem se omluvit a naslibovat hory doly. Pak o tom ještě mluvila ve třídě, jako jak jsem hroznej. Ale naši mi jen zakázali TV, jinak na mě snad jako jediní lidi (krom babiček a dědů) byli hodný. Možná věděli, jaký je to ve škole peklo.

Břečel jsem a už jsem nikdy nechtěl jít do školy. Jasně, že jsem musel. Stejně byly ale brzo prázdniny. Už nevím, co jsem o prázdninách dělal. Určitě jsem byl s rodičema v Jizerkách v podnikový chatě. Měl jsem to tam rád, lesy a skály v nich, borůvky, dlouhý procházky a nikdo se mi nesmál. Celý prázdniny jsem se nebral, nebylo s kým a hlavně ani proč. Taky jsem býval na chatě u babičky a dědy z Kladna. Tam byla ukrutná nuda a hrozně se mi stejskalo, protože celej den nebylo co dělat. Chata byla ve svahu, nikde žádněj prostor, jenom schody. Nalevo i napravo, nahoře i dole, všude kolem chaty. Bylo to tam hnusný a nesměl jsem skoro nic. Nesměl jsem lítat, kde se mi chtělo, protože by se mi mohlo něco stát. Nesměl jsem hulákat, abych někoho nerušil. Stejně ale nebylo s kým, protože tam byli samí starší lidi. Byla to taková klasická socialistická chatová kolonie – všichni tam leštili auta, dělali skalky, opravovali chaty... a pak se večer dívali všichni na stejnej film v TV, protože tam šel jen jeden program. Lezlo mi to tam na mozek.

Jen občas jsme s dědou chodili ven, s babičkou tak maximálně do krámu. S dědou jsem rád chodil na smetiště, protože tam byly fakt super věci. Kousek od vesnice se rozšiřoval lom a lidi ze zbořenejch chat tam vyváželi úplně všechno, třeba nověj koberec nebo nábytek. Taky jsme se koupali v Berounce a občas děda na rozkaz babičky nastartoval novýho žlutýho wartburga a jeli jsme někam na výlet. Babička byla kuchařka ve škole, ale doma někdy vařila hrozný jídla – fleky s houbama, nad kterýma se mi zvedal žaludek, játra, který jsem nenáviděl už ve školce, a taky šílenou věc, houskový knedlíky se studenou smetanovo-jahodovou omáčkou. Panebože! Dědovi a babičce to asi chutnalo, ale pro mě to bylo utrpení. Jednou v noci, když jsem věděl, že druhej den k obědu budou ty knedlíky, jsem se strachy v posteli počural. Neměl jsem to tam na tý chatě rád, ale babičku a dědu jsem rád měl. Asi by je to mrzelo, že jsem nerad jezdil s nima na chatu, ale lhát se nemá. Bylo to tak.

S babičkou a dědou *pražskýma* jsem jezdil taky na chatu, jenže na jinou a lepší. Byla na Vysočině, patřila babiččinýmu bráchovi Járovi. Tam jsem mohl všechno. Když se mi chtělo, šel jsem do lesa – i sám – a nikdy se neztratil. V jednom kuse jsme něco dělali: chodili na houby, na borůvky, na dřevo... a taky asi 2 kilometry do krámu. Tam to bylo fakt super, jen ta cesta ne, protože babička nechtěla jezdit rychlíkem. Takže jsme se z Prahy do Český Třebový kodrcali asi 4 hodiny osobákem, kterej stavěl u každý meze. Ale to byla jediná vada, jinak to nemělo chybu. V tom vlaku jsem taky prvně v životě viděl opravdovýho živýho zloděje. Normální chlápek, ale najednou strhnul z police naši tašku a začal zdrhat. Děda ho chytil a tašku mu vzal. Poprvý a naposled jsem viděl, že se děda pere. A vyhrál. Už si ale nepamatuju, jestli toho chlápka třeba předal průvodčímu, nebo co s ním vlastně bylo dál. Ale tašku jsme měli a jeli dál tou fakt závratnou rychlostí. A děda, kterej fotil na barevný diapozitivy, platil v tý vsi, odkud pocházela babička a kam jsme z chaty jezdili vždycky na dlouhou návštěvu, za nějakou celebritu nebo co, protože vždycky měl s sebou promítačku a v hospodě promítal, co za ten rok nafotil. Některý ty lidi tam viděli Prahu snad jedinej na dědovejch diácích a byli z toho úplně vyřízený... Já taky, protože mě to moc nebavilo.

Další školní rok jsem začal chodit na piáno. Abych jako měl co dělat a taky proto, že jsme piáno měli doma. Napřed mě to bavilo, ale pak už ne, když jsem pořád musel hrát jen stupnice a etudy. V rádiu a v TV hráli všichni na kytary a já chtěl být jako oni. Měl jsem ale i vystoupení v kulturáku v Břevnově, tak čítám, že mi to hraní na klavír docela šlo. Naši mi dali žlutou košili, modrý kalhoty a nějakou sametovou stužku místo kravaty, já jsem přišel ze zákulisí, uklonil se, sednul si a spustil. Viděl jsem, jak mi učitelka Bělková drží palce. Dobře to dopadlo a všichni mi tleskali. Naši nejvíc.

Taky jsem chodil na angličtinu a ta mě bavila, protože jsme tam nedělali žádný nesmysly jako ve škole, nekreslili jsme v listopadu Auroru a v květnu dav lidí s mávátkama, nelepili jsme vlaječky na okna a učitelka Maršíková v mikině s nápisem *U. S. A.* nám kategoricky zakázala říkat jí soudružko. Taky jsem tam prvně slyšel hrát Beatles. Angličtina mi šla a líbilo se mi, že v té učebnici nejsou pořád dokola stejný žvásty. Anglicky totiž dost dobře nejde propagovat SSSR a pionýry. Maršíková jezdila VW Golfem a na nějaký socialistický kecy naprosto kašlala. Měl jsem ji rád, protože byla úplně jiná než učitelky ze školy. Zajímalo ji všechno a byla tak nějak „západně“ tolerantní. Byla demokratickej liberál, jenže těmhle slovům jsem jednak tehdy nerozuměl, jednak jsem je ani neznal. A byla spravedlivá. A taky jí bylo fuk, jak kdo píše – další klad.

Byl jsem jiskra a potom taky pionýr. Všichni byli. A dodneška si pamatuju ten slib jisker, kterej jsme museli odříkat zpaměti v Síni tradic (takovej komunistickéj slavnostní sál ve škole), kam jsme směli jen někdy. Jednou jsme tam byli, když moje babička půlce školy vyprávěla o koncentráku. Vyprávěla skvěle a já byl rád, že je to zrovna moje babička. Ten slib jisker byl takhle: *Slibuji dnes přede všemi / jako jiskra jasná / že budu žít pro svou zemi / aby byla šťastná.* A pak mi dali odznak a červenej průkaz. Asi za 2 roky jsme skládali pionýrskéj slib, ale ten už si nepamatuju. Dostal jsem rudej šátek. Brali jsme to všichni tak nějak zvláštně – věděli jsme, že se něco jinýho říká doma a něco jinýho ve škole... a přišlo nám to normální. Takže nám nepřipadalo vůbec divný na jedný straně vychvalovat celej ten komunistickéj cirkus, na druhý straně obdivovat západ a všechny věci, co byly *odtamtud.*

Jinak jsem ale vlastně měl rád první máje, rád jsem mával mávátkem, i když jsem vůbec nevěděl, komu a proč mávám. Taky lampiónovej průvod 7. listopadu byl fajn, hezky to všechno svítilo. Jednou mi shořel lampión a učitelka na mě u Leninovy sochy křičela, že jsem to udělal schválně. Jenže já to neudělal schválně, protože jsem proti lampionu nic neměl. Napsala mi to druhej den do notýsku, a tak mi táta příští rok udělal elektrickéj lampion na plochou baterku. Rád jsem svítil lampionem. Co jsem tenkrát mohl vědět o tom malým ryšavým dědkovi, kterej udělal nějakou revoluci? Co jsem mohl vědět o pravdě? Vždyť to věděl málokdo. A mně to navíc bylo fuk. Já byl malej kluk a měl úplně jiný starosti. A měl jsem jich dost.

Některý děti měli všechny věci z tuzexu nebo rovnou ze Západu. Já neměl nic. Trochu jsem jim to záviděl, ale některý děti byly docela štedrý. Třeba Iveta půjčovala svého bílýho walkmana úplně každému, kdo chtěl. Jasně, že jsem chtěl. Ale většina lidí, nejen dětí, znala Západ jen z filmů a taky z katalogů obchodáku Neckermann. Když to někdo přinesl do školy, všichni si to prohlíželi a málem slintali. Ve škole nám pořád říkali, že nejlepší je to v Sovětském svazu, ale na to jsme jim kašlali, protože jsme věděli, že v Rusku mají hovno. Stačilo se podívat na žigulíka nebo na mercedesa. Všichni chtěli meďoura, žigula nikdo. Na Západě nikdo nebyl. Jen občas se někdo ztratil, už nepřišel do školy a pak jsme se nějakou oklikou, nejčastěji přes rodiče, dozvěděli, že ti a ti emigrovali a děti samozřejmě vzali s sebou. Už jsem to slovo chápal. Chtěl jsem taky žít tam, kde mají katalog a v něm 200 stránek se stavebnicema, hromady televizí a magičů, nechtěl jsem chodit do drogerie a slyšet, že hajzlpapír zase není. Chtěli jsme heřmánkovou Zewu nebo Kleenex. Nebo aspoň něco... Ale tehdy byl ten druhej svět strašně daleko, i když to bylo jen kousek za Šumavou. Nevěřili jsme všem těm soudružkám, že na Západě všichni chtějí jen válčit. Na co by jim byly všechny ty TV a videa a hračky a hadry a žrádlo a auta a všechno, kdyby pořád jen válčili? Ale nikdo se na to nikdy nezeptal. Jednou jsem si namaloval do desek na sešity vlajku USA a táta kvůli tomu musel do školy. Zase. Byl jsem prostě nenapravitelnej recidivista. Žádnou ze soudružek už pak ani nepřekvapilo, když jsem v listopadu namaloval Auroru a na ni napsal *U. S. Navy*. Nevěděl jsem, co to je, ale zdálo se mi to hrozně dobrý. Byl jsem jedinej, kdo neměl vystavenej výkres a dostal jsem za něj pětku.

Pořád jsme stejní

Když mi bylo šest, já rozum začal brát
Slova v písankách učili mě psát
Barvou po stěnách jsem čmáral potají
a hrušky kradené mi nejlíp chutnaly

Ostrov pokladů každý jistě měl
I když ho na mapách nikdy nenašel
Jen kousek za školou tajný kouření
Na nepřístupný film jdem všichni, to se ví

Od první třídy pořád jsme stejní
Jen známe se líp a chápeme míň
Po kapsách křídý, tak jako tenkrát
Zase nás láká zamčená skříň

Dobrý Vinnetou nedával nám spát
Na kolik hloupostí my uměli si hrát
Každý tajnou měl lásku s velkým L
A jako správnej chlap jen pro sebe ji chtěl

Teď je mi trochu víc, prý už mi nesluší
být zas jak malý kluk Tak prsty do uší!
Když někdy vzpomínám na princezny svý
v duchu závidím že děti všechno smí

Táta mi jednou, asi ve druhé třídě, přivedl červený kolo „pionýr“. Koupil ho kdesi za stovku, protože jednak na nový nebyly prachy a jednak nebyly kola k dostání (k dostání nebylo víceméně nic). Jezdit jsem uměl, ale nedosáhl jsem nohama na zem, tak jsem musel nasedat u plotu. Jednou jsem jezdil kdesi kolem bloku a Patrik Paletář, můj spolužák a hajzl k pohledání, mě s partou svejch nohsledů chtěl zmlátit. Tedy ne on, ale ti jeho poskokové. Paletářovi byli strašně bohatý, měli krásnej dům a asi 5 aut a to nejhorší z nich byl fiat. Italskej, ne ta polská napodobenina. Tehdy! Proto ho na slovo poslouchali i lidi starší než byl on. Patrik si je za to vodil domů a pouštěl jim video, který tehdy stálo asi jako nová škodovka. Paletář si dovoloval, jen když byl s Havlasem a Cafourkem. Fakt se tak blbě jmenovali, to je skoro jako Kopyto a Mňouk, o kterejch je ta knížka od Švandrlíka. Když byl sám, bez problémů jsem ho zmydlil, což se právě stalo nedávno předtím. A za to jsem měl být asi potrestanej. Ujížděl jsem na tom svým velikým kole a doufal jsem v zázrak. Stalo se. Zachránil mě Ivoš odvedle, kterej je prostě poslal do prdele, a oni kupodivu jeli. Byli to vlastně normální srabi. Jednou jsem Cafourka, když byl sám, zmlátil tak, že mu tekla krev z nosu. Pak jsem od těch 3 měl už pokoj. A Paletářovi stejně brzy nato zdrhli do Kanady. A nevrátili se.

Jediný kluci, který svrchovaně srali na nějaký moje brejle, byli Martin a David, oba spolužáci ze třídy. Spolu jsme jezdili na kole, už jsem skoro dosáhl na zem a nemusel jsem nasedat u plotů, dělali oheň ve skalách u Libočáku a vůbec všechny ty věci, který tak kluci dělají. David mi půjčoval gramodesky, který si kupovala jeho patnáctiletá ségra. Poslouchal jsem doma Olympic a Elán a všechny ty věci, který tehdy byly *super* a kterým doba nic neubrala ani teď. Muzika mě zajímala, jen ten klavír moc ne. S Martinem jsem prvně v životě kouřil – ukradl doma mámě rakouský cigára Milde Sorte a kouřili jsme v parčíku na konečný tramvaje, jenže nás tam načapal náš souseď a odvedl mě domů. Vůbec mě nemuseli trestat, blbě mi bylo i bez toho. Martina neznal, a tak mu to prošlo, ani na ty kradený cigára doma nepřišli. Měl jsem kamarády a svět začal bejt lepší. Kromě toho Jirka, s kterým jsem později hrál na kytaru, začal brejle nosit taky, a tak už to posmívání ze strany ostatních nebylo takový, protože už jsem měl stejně *postíženýho* spojence.

Na konci třetí třídy jsem šel na operaci s očima, protože jsem čím dál hůř viděl. Jako skoro každá oční operace, i tahle byla nebezpečná, ale lákali mě na to, že budu líp vidět a že třeba časem nebudu muset nosit zasklený oči. Byla celkem naděje, že se zbavím svýho trápení. Samozřejmě mě na to nalákali dost snadno, a tak jsem se do nemocnice skoro i těšil, i když jsem se taky normálně bál. Po operaci jsem se probudil a hrozně jsem se vyděsil, že nevidím vůbec. Měl jsem zalepený a zavázaný obě oči, aby se ani jedno nenamáhalo, i když mi operovali jen to levý. Křičel jsem, ani jsem nevěděl, kde jsem. Přišla sestřička a uklidňovala mě, říkala, že to musím vydržet, že se operace povede, jen když budu mít chvíli zalepený oči. Ta „chvíle“ trvala 4 dny. Jedl jsem a nevěděl co, vodili mě na záchod a zpátky a taky nám četli z knížek nebo pouštěli kazety. Dokážu si představit, jaký je bejt slepej, byl jsem bez očí 4 dny. Ale pak! Viděl jsem jako nikdy předtím. Nesměl jsem číst a knížku mi

sebrali, ale mně to bylo fuk, četl jsem si pořád dokola inventář pokoje a byl jsem úplně spokojenej. Máma po práci chodila za mnou do nemocnice a asi za týden mě pustili domů. Bylo to dobrý, mít nový oči. Jen ty brejle jsem nosil až do třet'áku na gymplu, celkem asi 15 let. Jenže už mi tak nevadily.

Byl jsem pak o prázdninách na táboře. Byl to pionýrák, jakej taky jinej tábor mohl vůbec existovat, ale byli jsme v lese, chodili se koupat, hráli hry... Znal jsem tehdy už foglarovky, který mě bavily o to víc, že se o nich říkalo, že jsou zakázaný, a tenhle tábor byl přesně jako v těch knížkách. Praktikanti tam hráli na kytary a já poslouchal a umínil se, že se na to taky naučím hrát. Rok předtím jsem byl na táboře, kterej byl úplně hroznej. Bylo tam snad 500 dětí, kolem plot s ostnatým drátem a věci byly buď povinný, nebo zakázaný. Tady to bylo daleko lepší. Na tom prvním táboře jsem se ztratil v lese a nevěděl, kudy z něj ven. Šel jsem pořád po cestě, došel k nějaký chatový kolonii a tam chlápek myl žlutýho moskviče. Řekl jsem mu, že jsem se ztratil a že jsem z toho a toho tábora, a on mě tam odvezl. Nechtěli mě ale do toho lágru pustit, nějak jsem jim nechyběl. Až jsem řekl, v který bydlím chatce, pustili mě tam. Ani mi nevynadali – ostatně byl by to jejich průser, kdybych se ztratil nadobro. Ale ten tábor byl stejně hroznej, a tak jsem nakonec radši dostal angínu, ležel na marodce a četl si verneovky.

Čtvrtá třída byla takovej zvláštní zlom. O brejlích už se nějak nemluvilo, i když sem tam nějaký ty slova a následně taky rány padly. Ale hodně jsem se začal bavit s holkama a bylo to prima. Na škole v přírodě jsme docela blbli a s Petrem, se kterým jsem se taky nějak skamarádil, jsme vymýšleli posměšný básničky na všechny lidi ve třídě. Najednou jsem do ní tak nějak víc patřil. Ty rýmováčky nebyly vůbec zlomyslný, byly spíš hloupý, ale legrační. Pořád jsme je recitovali a pak se jim smáli. A protože tam byly i nějaký sprost'árny, učitelky nám za to pořád dávaly nějaký tresty. Ta škola v přírodě vlastně byla docela příznačná pro celý tehdejší Československo, ale to jsem samozřejmě tehdy netušil. Byli jsme na Mariánské nad Jáchymovem, bydleli jsme v nízkým dřevěným baráku a dělali si legraci, že je to koncentrák. No, taky že byl, byl to v 50. letech trestnej pracovní lágr a vězni makali v uranovým dole. Lesy kolem byly plný divnejch plotů a sloupů, sem tam se našla i nějaká ta polozřícená věž. Prostě věznice v zadrátovaným státě, věznice ve věznici, klec v kleci... I tak to tam bylo dobrý, protože kdo nic neví, tomu máloco vadí.

Jednou jsem ulomil z chladiče mercedesu hvězdu a dal ji Davidovi, protože se mu líbila a bál se šlohnout si vlastní. Jenže se s ní pochlubil před svojí babičkou, která byla učitelka v družině, a průser byl na světě. Velký vyšetřování, odkud tu hvězdu má. Chvíli se bránil, pak mu něčím pohrozili a on ukázal na mě. Jak strašně jsem byl zklamanej! Ne kvůli tomu, co z toho bylo, ale kvůli tomu, že mě kamarád – jeden z mála, který jsem měl – prásknul... To já bych opravdu neudělal. Vynadali mi a vyptávali se a vyhrožovali, jenže já v tom uměl chodit a řekl jsem, že jsem ji dostal od jednoho kluka na chatě, ačkoli jsme přece žádnou neměli, ale to nemuseli ve škole vědět. Nedostal jsem ani

poznámku, asi protože mi nemohli nijak dokázat, že jsem ji opravdu ukradl. Ale to byla docela výjimka, protože s nějakým dokazováním čehokoli se ta tlupa soudruhů a soudružek nikdy nijak moc nezabývala. Prostě oni věděli a hotovo. Tady nějak couvli.

Byl to jedinej průšvih, kdy jsem se nepřiznal, když se to vyšetřovalo. Nepřiznal jsem se proto, že jsem byl tak zklamanej Davidovým udáním. A tu hvězdu sebrala třídní Hasáková, kterou jsem odjakživa nesnášel a která si nenechala ujít jedinou příležitost, jak mi udělat nějakou průser. Jo, byla prostě blbá a prokazovala to snad každým svým činem a každou svojí větou. Davidovi jsem to nějak odpustil, protože jsem určitě nebyl ten, kdo by mohl kamarádama plýtvat. Ale pamatoval jsem si to pořád a dával si pozor. Na konci čtvrtý třídy jsem dostal bez varování 2 z chování a máma šla do školy a Hasáková jí to neuměla vysvětlit. Těžko se dá říct, že dává 2 z chování proto, že toho a toho žáka nemá ráda (a já měl tu 2 jedinej ze třídy a možná ze školy). Máma si taky asi myslela o týchle soudružce svý, a tak jí pohrozila, že si bude okamžitě stěžovat, jestli se to pronásledování bude opakovat u mýho bráchy, kterýho měla mít příští rok v první třídě. Neopakovalo, baba se bála. Ale stejně jí nezdravím. Za tu dvojku z chování mi naši vůbec nenadávali. Hvězdu mi ve škole nevrátili. Babička se na mě zlobila, že mám „dvojku z mravů“, protože nemohla pochopit, že je to hlavně proto, že učitelka je kráva. Podle ní měly učitelky pravdu vždycky. Nemohla za to – byla ze starý školy.

Prázdniny po čtvrtý třídě byly dobrý. Byl jsem v s rodičema a bráchou Bulharsku u moře. Jeli jsme 3 dny vlakem a já jsem vůbec nespal a pořád koukal ven, i když byla tma – a snažil se číst názvy stanic. Moře bylo hezky čistý, jen někdy v něm plavaly chaluhy, ale to mi bylo fuk. Jednou byly vlny vysoký snad metr, a protože jsem už uměl solidně plavat, vzala mě máma s sebou do vody. Byl to super zážitek, i když jsem se taky pořádně napil a pak večer blil tu slanou vodu. Bylo mi to jedno, hlavně že jsem se na ty vlny nemusel jen koukat. Jedno odpoledne jsem s mámou chodil po krámech a vůbec jsem nechápal, proč si *ausgerechnet* teď musí kupovat vatu. A tak mi vysvětlila, jak je to s ženskými týdný a všechny ty věci, říkala mi, že vatu shání proto, že vložky nemají už vůbec. Holt východ. Soudružky, který seděly v Bulharsku v nějaký tý plánovací komisi, už asi byly všechny po přechodu... Poslouchal jsem a pak, když se kluci bavili o těchhle věcech, jsem byl nad věcí, protože jsem to všechno věděl. Byl jsem mámě vděčnej a říkal jsem si, že až budu mít děti, že jim taky vždycky všechno vysvětlím, aby pak nebyly za blbečky.

V Albeně v Bulharsku jsme chodili na večeri do takový polootevřený restaurace, kde hrála kapela. Já na ní pořád koukal, hlavně na chlapíka s elektrickou kytarou a taky na basáka. K večeri byly různý balkánský jídla – kebab a tak. A džus, kterej mi hrozně chutnal. Jednou jsem se hodně zhluboka napil a začal se dusit. Naši se na mě vyčítavě podívali, jako že dělám ostudu. Ale nemohl jsem za to – v džusu byly střepy a já je měl v puse a v krku. Nešly ven, až když mě odvedli do kuchyně a vypláchl jsem si pusou. Asi se jim rozbila sklenice, když už měli nalitý džusy na tácu... Dali mi novejš. Všichni

byli rádi – oni, že není průser, já a naši, že se mi nic nestalo. A já byl rád taky proto, že mi dali větší sklenici s novým džusem...

Taky jsem byl o těch prázdninách na táboře ve Východním Německu, v městečku, který se jmenovalo Martinfeld. Bylo to tam jako na vojně, pokoje byly celkem 3 a v každém spalo na kovovejch palandách nejmíň 20 lidí. Byli tam lidi starší než já. Ale byl to dobrej tábor, přestože hlavní vedoucí byla učitelka a hrozně mi vzhledem připomínala Hasákovou. Když jsem něco nechtěl dělat, nemusel jsem. To bylo prima a taky na svojí dobu docela zázrak. Viděl jsem Eisenach a jiný města, hrad Wartburg a poprvé jsem byl v cizině sám. Ztratil jsem tam na koupališti peněženku. Někdo ji našel, podíval se dovnitř a odnesl nějakýmu plavčíkovi. Ten mi jí pak nechtěl dát, protože jsem tam měl takový „jako-dolary“ tištěný jen po jedny straně. Asi myslel, že jsem nějakej podivnej živel, protože v socialistických zemích se nikdo moc neproměňoval po koupalištích s dolarama v peněženke, i když byly tištěný jen po jedny straně obyčejnýho papíru... Pak jsem o tom vyprávěl jako zkušeněj cestovatel a naši se usmívali a věděli svý.

Jo, první půlka základky, ten *předprostor*, zmizel dost rychle. Chodili jsme do pionýra a přitom nadávali na Sovětskej svaz, kterej nám ve škole pořád vnucovali. A já tehdy prvně slyšel o tom, jak Rusáci v roce 1968 rozstříleli Národní muzeum, jak vjížděli tankama do lidí, a přišlo mi úplně neuvěřitelný, že se to stalo jen pár let před tím, než jsem se narodil. Kupovali jsme si ledňáčky za korunu a za 2 chodili na dětský představení do kina, jezdili na kolech pionýr, eska a favorit a sbírali céčka, tajně četli Rychlý šípy, dívali se na „Jen počkej, zajíci“ a nějak nám nevadilo, že je to ruský, chodili na nákup s klíčem na krku a stačila nám desetikoruna kapesnýho na měsíc.

Možná mi někdo bude někdy říkat, že dělám to, co všichni staří – že říkám „Jo, to my když byli mladý, všechno bylo lepší...“, ale to není pravda, protože to nebylo lepší, ale nikdo to už nezmění a dětství je jen jedno. Mý dětství vlastně nebylo úplně veselý, ale měl jsem rodinu a taky nějaký kamarády a ... já nevím, jak to říct, prostě byl jsem často nešťastnej, ale ne kvůli tomu, kde jsem žil, ale kvůli pitomcům, co mi pořád otravovali život svým posmíváním. Jinej lék než rvačku jsem na to neznal, ale pak jsem na to přišel.

Nebudu ale do smrti nadávat na komunisty jen proto, že vládli, když jsem byl malej. Byla to prostě taková doba. Ať si všichni – včetně těch komunistů – věřej, čemu chtějí, a prosazujou, co chtějí, protože mně vlastně nic moc neudělali, snad jen, že nebyl ten hajzlpapír a hromada jinejch věcí, že jsme museli kreslit ty Aurory a továrny, ale teď se zase nedávno musely překreslovat šipky na silnici, aby nás milostivě vzali do Evropský unie. Takže je to vlastně pořád stejný. Jak je v jedny písničke: *...pořád nějaký Oni nám dirigujou svět / a proč nám 40 let lhali / a dneska lžou jak nikdy...*

Kvůli brejlím by se mi třeba smáli i v Americe. Blbci se najdou všude a pořád, tak co. Ať si každé věří, čemu chce. Ale ať mě s tím neotravuje, protože já přece taky nikomu nic nevnucuju.